

Rikoksen tutkinta

1.2.2025

Markku Savolainen

Rikoksen esitutkintaa suorittavat

-
-
-
-

Lähteet

Kimmo Himberg: Tekninen rikostutkinta
Poliisiammattikorkeakoulun oppikirjat 9.

Tutkintalinjat

Esitutkintalaki

- Taktinen rikostutkinta

- Kuulustelut
- Haastattelut
- Seuranta
- Valokuvaus ja videointi
- Asiantuntijalausunnot

- Tekninen rikostutkinta

- Todistusaineiston etsintä
- Mm. sormenjäljet
- Kipsivalujäljet
- DNA
- Hiukkas- ja kuitututkimukset
- Tekopaikan valokuvaus/videointi
- Käsialavertailu

Rikospaikkatutkinta

- Rikospaikkatutkinnan tekee rikostekninen yksikkö. Tutkintaan liittyy rikospaikan dokumentointi esimerkiksi valokuvaamalla, piirtämällä tai videoimalla, sekä erilaisten näytteiden otto. Rikostekninen yksikkö tekee myös laboratoriotutkimuksia valmistelevaa tutkimusta kuten sormenjälkien esillehakua sekä hiukkasnäytteiden seulontaa ja mikroskopiointia.

Forensinen tiede

- Forensinen tiede on teknisten ja luonnontieteiden soveltamista esitutkintaan. Se koostuu useista metodologioiltaan erilaisista tutkimusalueista ja soveltaa useita eri tieteenalojen oppeja, kuten kemian eri osa-alueita, molekyylibiologiaa, fysikaalisia tieteitä, fonetiikkaa, kielitiedettä ja tietojenkäsittelytiedettä sekä sivuaa muitakin aloja.
- Monien forensisten tutkimusalojen keskeisin tavoite on osoittaa yhteys epäillyn sekä rikospaikan ja/tai uhrin välillä.

Forensinen tiede

- Forensisen tieteen tärkeimpiä tutkimusalueita ovat:
- Sormenjälki- ja muototutkimukset, kuten sormenjälkitutkimukset, muotojälkitutkimukset, jalkineiden jättämät jäljet, työkalun jäljet ja renkaiden jäljet
- DNA-tutkimukset
- Karva-, kuitu- ja hiukkastutkimukset, hiusvärien avulla tunnistaminen
- Oikeudellinen käsialavertailu
- Äänitutkimukset, kuten puheäänen tutkimus
- Asetutkimukset

Forensinen tiede

- Palonsyytutkimukset
- Huumausainetutkimukset

DNA-tutkimus

Lähde: Erkki Sippola, KRP rikosteknisen laboratorion johtaja

- Näyte voidaan ottaa esim. verestä, hiuksista, syljestä, siemennesteestä tai mistä tahansa esineestä tai pinnasta.
- DNA-molekyyli (deoksiribokleiinihappo) sisältää elävän olion perimän kemiallisesti koodattuna. Ihmisellä DNA jakautuu solun tumassa 23 kromosomipariin, joista toinen vastinkromosomi tulee isältä ja toinen äidiltä.
- Solutyypistä riippumatta DNA on ihmisellä sama. Kahden ihmisen DNA on aina erilainen.
- Identtiset kaksoiset ovat poikkeus. Heillä se on täysin sama.

DNA-tunniste voidaan kerätä epäillyltä henkilöltä, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kuusi kuukautta vankeutta.

- Pakkokeinolaki 10. luku 4. pykälä.

- Nykyinen lainsäädäntö ei anna poliisin analysoida DNA-näytteestä sukupuolen lisäksi muita henkilökohtaisia ominaisuuksia, kuten sairauksia tai silmien väriä.

Sormenjälkitutkimukset

- Sormenjälki on yleensä paljain silmin lähes näkymätön
- Sormenjälki muodostuu hiestä, rasvasta ja liasta, joka jää papillaariharjanteista kosketeltavaan pintaan.
- Sormenjälki otetaan esille mekaanisin ja kemiallisin menetelmin.

Kuitututkimukset

- Kuidut ovat useimmiten sadasosamillimetriä paksuja ja alle 5 mm pituisia.
- Kuitutyyppejä ovat esimerkiksi: Puuvilla, pellava, silkki, villa, viskoosi, triatesaatti, polyamidit ja polyesterit.
- Kuitunäytteitä voidaan ottaa mm. vaatteista, sisustustekstiileistä ja auton istuimista.

Kuitututkimuksia

- Villakuidut ovat eläinperäisiä kuituja. Ne ovat pyöreitä, suomaisia ja suorina.
- Puuvillakuidut ovat kasvipäisiä kuituja. Tyypillisesti kiertyy kuivessaan. Ovat litteitä.
- Polyesterikuidut ovat synteettisiä kuituja, jotka valmistetaan öljystä.

Hiusten tutkinta

- Hiuksista tutkitaan rakenne ja väri.
- Henkilön hiukset voivat olla eri paksuudeltaan eri kokoisia.
- Hiuksissa suomumainen pintarakenne.
- Hius on sarveisainetta, joka ei sisällä DNA:ta, mutta pintaan on voinut tarttua käsistä ihohiukkasia, jotka sisältävät DNA:ta.
- Hiuksen tupessa on DNA:ta.

Oikeudellinen käsialavertailu

- Vastoin yleistä käsitystä grafologia ja oikeudellinen käsialavertailu ovat täysin kaksi eri asiaa.
- Aikuisen normaalisti kehittyneessä käsialassa on persoonallisia piirteitä, jotka erottavat sen muista.
- Epäiltyä tekstiä verrataan muissa yhteyksissä vapaasti syntyneisiin teksteihin, joista haetaan yhtymäkohtia.
- Käsiala muuttuu ajan kuluessa, joten on syytä käyttää samanikäisiä vertailutekstejä. Perusmuoto yleensä pysyy samana.

Käsialavertailu

- Käsialassa voi esiintyä luonnollista vaihtelua, joihin voi vaikuttaa mielentila, ikä, kirjoitusnopeus, kynä, kirjoitusalusta, asento, sairaus, lääkkeiden, alkoholin tai huumeiden käyttö sekä käsialan tahallinen muuntelu.